

Konuşmak Yok! • Andrew Clements

Türkçesi: Mine Kazmaoğlu • Çocuk Kitaplar • Çocuk Roman • 152 sayfa • Önerilen sınıflar: 4, 5, 6
İLETİŞİM • HAK ve ÖZGÜRLÜKLER • BİREY ve TOPLUM • ERDEMLER
sözcükler • okul yaşamı • yaratıcılık • dayanışma • kızlar-oğlanlar • arkadaşlık •
iddialaşmak • öğretmen-öğrenci iletişimi

Sevilen okul romanlarının yazarı **Andrew Clements**, okurunu, iletişim, haklar ve özgürlükler üzerine bir yolculuğa çıkarıyor. İlköğretim yıllarında sessiz kalabilmenin, birbirini ve kendi iç sesini dinleyebilmenin önemine dikkat çekiyor. Öğrencilerin oynadıkları bir oyunla öğretmenlerini, ailelerini, dolayısıyla ait oldukları toplumsal halkayı nasıl etkilediklerini gösteren yenilikçi roman her yaşta okurlar için.

Okulda hiç konuşmadan bütün bir gün geçirmek mümkün mü? Gelmiş geçmiş en gürültücü, en geveze sınıflardan birinde okuyan Dave, hiç konuşmadan bir gün geçirmeye karar verir. Dave'in kararı, okulda kızlarla oğlanlar arasında bir yarışmaya dönüşür. İki gün boyunca 5. sınıftaki hiçbir öğrenci konuşmayacak; öğretmenler, okul çalışanları ya da evdekiler soru sorduğunda da yalnızca 3 sözcüklük cevaplar verebileceklerdir. Bazı öğretmenler yaratıcılığı artıran, dil becerisini geliştiren bu yarışmayı destekler. Süre dolduğunda sonuç her açıdan şaşırtıcı olacaktır...

TARTIŞMA KONULARI...

- 1- Roman başlarken Dave nasıl bir ilk izlenim veriyor? Konuşmak onun için neden önemli? Neden konuşmama kararı alıyor?
- 2- Konuşmamak zihni düzene sokar mı? Kişiyi daha akıllı yapar mı? Konuşmak, yalnızca sözcüklerle yapılan bir eylem midir?
- 3- Dave, okul kafeteryasında konuşmalarından rahatsız olduğu Lynsey'e söylediklerinde haklı mı? Rahatsız olduysa başka ne yapabilirdi? Sizce kızlar mı, oğlanlar mı daha çok konuşur?
- 4- Dave ve Lynsey'nin iddialaşmasının altında yatan neden, birbirinden hoşlanmamaları mı yoksa aralarında bir kişilik çatışması mı var? Nedenlerinize birlikte açıklayın.
- 5- Müdür Bayan Hiatt özellikle "Susturulamayanlar" denilen 5. sınıflara karşı fazla sert davranıyor olabilir mi? Okulunuzda koridorlarda yüksek sesle konuşup bağırانlar hakkında ne düşünüyorsunuz? Bu durum sizi rahatsız ediyor mu?
- 6- Konuşmama yarışmasının başladığı gün Bayan Hiatt, 5. sınıfların kafeteryadaki sessizliğinden neden rahatsız oluyor; memnun olması gerekmez mi? Fen öğretmeni Bayan Marlow, Dave'e gelen notu okuduğunda konuyla ilgili anladıklarını neden diğer öğretmenlerle paylaşmıyor; bu davranışıyla konuşmama eylemine destek vermiş olmuyor mu?
- 7- Öğretmenler konuşmama eyleminde ders yapabilmek için hangi yöntemleri geliştiriyorlar? Edebiyat öğretmeni Bay Burton'ın dersinde uyguladığı "konuşma ama yaz" etkinliği ne yarar sağlıyor; Bay Burton neler gözlemliyor?
- 8- Bu iddia, Dave ve Lynsey'nin arkadaşlığında gizli kalmış hangi eğilimleri, hangi nitelikleri ortaya çıkarıyor? Konuşmadığı süre boyunca Lynsey kendisiyle ilgili nelerin farkına varıyor?
- 9- Müdürün öğretmenlerle yaptığı toplantıda çoğunluk ne yönde görüş bildiriyor? Açıkça söylemese de Bayan Hiatt'ın aslında cinsiyet ayrımcılığı yaptığı nasıl anlaşılıyor?
- 10- "Sözcük israfı" ne demek? Fen dersinde Kyle'ın Bayan Marlow'a sorduğu, "Normal değişebilir mi?" sorusuna sizin yanıtınız nedir? Örneklerle açıklayın.
- 11- Sizce derslerdeki susma eylemlerinde neden çocuklar kendilerinin kazandığını, öğretmenlerin kaybettiğini düşünüyorlar? Müzik öğretmeni Bayan Akers, dersinde sınıfların topluca şarkı söylemelerini nasıl değerlendiriyor, haklı mı?

- 12- Son günün öncesindeki öğlen yemeği sırasında, Müdür Hiatt'ın sinirlenmesi ve bağırıp çağırmasını yorumlayın. Okulda otoriteyi temsil eden birinin görevini yapamaması nedeniyle öfkelenmesi sizce doğru mu?
- 13- Konuşmama yarışmasının öğrenciler açısından sonuçları neler? Yarışma neleri deneyimlemelerini sağlıyor?
- 14- Bu yarışma hangi durumlarda dayanışmaya dönüşüyor? Herhangi bir konuda dayanışma, taraflara neler kazandırır? Dayanışmak neden zor olabilir?

YARATICI ETKİNLİKLER...

Çalışmaların çoğu online / çevrimiçi ortamda, ekran başında da gerçekleştirilebilir.

- **Deney:** Öğle arasında herkes 20 dakika boyunca, Dave'in yaptığı gibi hiç konuşmasın ve etrafını dinlesin. Deney sonrasında herkes, bu 20 dakikada neler duyduğunu, neleri fark ettiğini kısaca not etsin. Paylaşma oturumunda bütün notlar ve kişilerin vardıkları sonuçlar tartışılsın. Konuşmamanın başka duyuları nasıl etkinleştirdiği ve iletişimde ne fark yarattığı ortaya çıksın.
- **Tartışma:** Öğrenciler 3 gruba ayrılınsın. Bir grup, "Normal olan, birinin istediği biçimde konuşmak ya da davranmak mıdır?"; diğer grup, "Doğru olan, bir şeyi mutlaka alışıldığı biçimde yapmak mıdır?" ve üçüncü grup da, "Rahatlatıcı olan, bir şeyi beklendiği biçimde yapmak mıdır?" sorularını önce kendi içlerinde tartışarak ortak sonuca varsınlar. Her grup sözcüleri aracılığıyla, tartışmadaki görüşleri ve ortak kararlarını kısa sunumlar halinde diğerlerine aktarsın. Bakalım, normal-alışılan-rahatlatıcı sözcüklerinin anlattığı kavramlar nasıl yorumlanacak!
- **Oyun:** Sınıfça tartışmak üzere bir konu saptayın. 2 öğrenci gözlem yapmak ve not almak üzere ayrılınsın. Diğerleri, romandaki gibi yalnızca beden dili, sesler ve 3 sözcüklü anlatımlarla konuyu irdelesin. Sonunda gözlemcilerin notlarını inceleyerek, süreçte farkında olmadan başka ne tür yaratıcı iletişim yöntemleri kullanıldığını saptayın. Bakalım, konuşmadan anlamak mümkün mü? Bu çalışmanın bazı anlarını daha sonra izlemek ve yorumlamak için kaydedin.
- **Araştırma:** Dave'in, Hindistan'ı araştırırken ilgisini çeken Mahatma Gandhi'yi sınıfça araştırın. Hintliler ve dünya halkları için önemini, nasıl ve neden önder olduğunu, lider ve insan olarak farkını, esinlendirici gücünü, tarihteki yerini inceleyin. Edindiğiniz bilgiler ve görsellerle birlikte "Konuşmak Yok! Gandhi" panosu oluşturun.
- **Münazara:** Edebiyat öğretmeni Bay Burton'un dersinde yaptığı gibi 2 öğrenciyi karşılıklı oturarak 3 sözcüklü atışmalarla, herhangi bir görüşün olumlu-olumsuz biçimde savunulmasını sağlayın; süreci gözlemleyin ve notlar alın. 5 dakikada bir, öğrenci ikilisini ve konuyu değiştirerek bu münazarayı en az 4 kez yineledikten sonra tutulan notları irdeleyin. Ortak yaklaşımların ve tepkilerin neler olduğunu, sözcük kullanımındaki yetkinlik düzeyini ve sürecin verimliliğini saptayın.
- **Canlandırma:** Romandaki ana karakterlerden Dave, Liynsey, Kyle, Bayan Hiatt, Bay Burton, Bayan Overby ve Bayan Akers'i gönüllü öğrencilerle canlandırın. Her öğrenci yerini aldığı kişinin konuşmama yarışmasıyla ilgili görüşlerini, değişen düşüncelerini ve süreçte kendini nasıl hissettiğini, birinci tekil şahıs kullanarak, "Ben Dave... Ben Lynsey... Ben Müdür Hiatt..." diye başlayarak anlatsın. Bu uygulamayla kişilikler ve görüşler derinlemesine incelenir.
- **Yarışma:** Öğrenciler tek sıra halinde dizilsin. Öğretmen ilk öğrenciyi 3 sözcükten oluşan bir cümle versin. Herkes sırayla, kendinden öncekinin 3 sözcüklük ek yaptığı metne 10 saniye içinde kendi 3 sözcüklük anlamlı cümlesini eklesin. Süreyi ya da sözcük sayısını aşan ya da anlamsız ek yapanlar elensin. 3 öğrenci kalana kadar devam eden turların sonunda kazananlara sembolik armağanlar verilsin. Yarışma videoya kaydedilsin, oluşturulan doğaçlama hikâye kayıt altına alınsın.
- **Resimleme:** Herkes "dayanışma" konulu bir resim ya da karikatür yapsın. Yaratılan eserler "Konuşmak Yok Albümü"nde sergilensin.